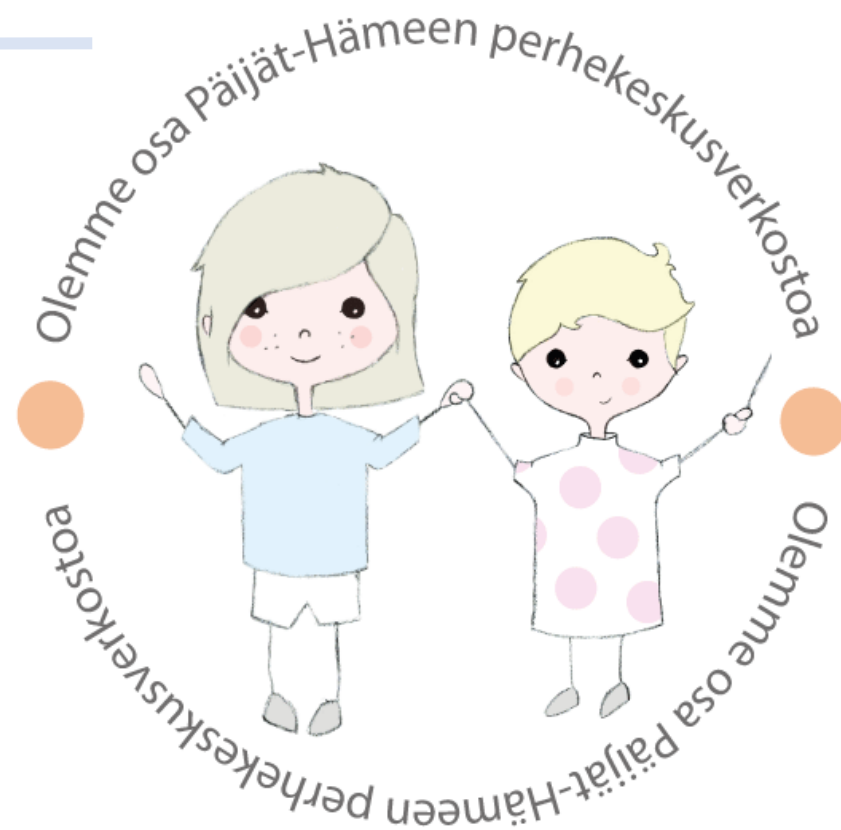

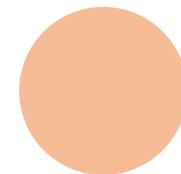

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA Hollolan kunta 2022–2025

Hollola

Sisältö

Johdanto	3
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet	4
Päijät-Hämeen hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen painopisteet ja tavoitteet	5
Väestö-infograafi.....	6
KÄRKI 1. - OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS.....	7
KÄRKI 2. - MIELEN HYVINVOINTI.....	13
KÄRKI 3. - ARJEN TURVALLISUUS.....	18
KÄRKI 4. - TERVEELLISET ELINTAVAT.....	24
Toteutus ja seuranta	31

Johdanto

Tämä asiakirja on osa alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Asiakirjaan on koottu kuntakohtaiset toimenpiteet lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi.

Tavoitteet ja toimenpiteet esitetään alueellisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärkien mukaisesti. Kärkiä läpileikkaavat toimintaperiaatteet: yhdenvertaisuus, kumppanuus ja oikea-aikaisuus. Kärkien ja toimintaperiaatteiden tarkoituksena on vahvistaa lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuvan toimintakulttuurin toteutumista.

Kuntakohtaisia toimenpiteitä on valmisteltu monialaisessa ja –ammattillisessa yhteistyössä. Keskeisessä roolissa toimenpiteiden suunnittelussa on ollut kuntakohtainen LAPE-kehittämisryhmä (LAPE = lapsiperhepalvelut). Monitoimijaisella yhteistyöllä on varmistettu ennen kaikkea lasten, nuorten ja perheiden laaja-alainen tuki, mutta myös heille tarjottavien palveluiden yhteensovittaminen.

Asiakirjassa tavoitteet noudattavat alueellisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita. Toimenpiteet on laadittu paikalliset olosuhteet, tarpeet ja mahdollisuudet huomioiden. Laadinnassa on huomioitu paikalliset vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset, jotka tuottavat monipuolista ja luotettavaa paikallista seurantatietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet 2022-2025

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys.

Mielen hyvinvointi

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ylläpitää perheen toimiva arki ja sujuvat peruspalvelut. Tukea saadaan matalalla kynnyksellä varhaisessa vaiheessa.

Arjen turvallisuus

Välittävät ja läsnäolevat aikuiset turvallisissa ja terveellisissä ympäristöissä tukevat lasten ja nuorten hyvää arkea.

Terveelliset elintavat

Jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä ja kestäviä valintoja arjessaan.

Läpileikkaavat toimintaperiaatteet:

YHDENVERTAISUUS - KUMPPANUUS - OIKEA-AIKAISUUS

Lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva toimintakulttuuri.

Päijät-Hämeen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet (HYTE-kärjet) 2021-2025

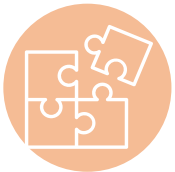

Väestö-infograafit Hollola

(Sotkanet 2021)

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

"Osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys."

Näin teemme

Tavoite - Nuorten kiinnittyminen koulutukseen, työhön ja yhteisöihin vahvistuu 1/2

Toimenpide A)

- Oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaryhmän toiminta vakiinnutetaan.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide B)

- Huolehdimme laajentuneen oppivelvollisuuden toteuttamisesta yhteistyössä perusopetuksen ja etsivän- ja erityisnuoristyön kanssa.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide C)

- Toteutamme vertaisryhmiä nuorille ja huoltajille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Näin teemme

Tavoite - Nuorten kiinnittyminen koulutukseen, työhön ja yhteisöihin vahvistuu 2/2

Toimenpide A)

- Kehitämme nuorten työpaja Osuman toimintaa.

Vastuu: Työpajakoordinaattori ja vapaa-aikapäällikkö

Aikataulu: 2022-2025

Seuranta: Vapaa-aikapäällikkö

Toimenpide B)

- Kunta ja Seurakunta tarjoaa kesätöitä ja harjoittelupaikkoja nuorille.

Vastuu: Hollolan kunta, Hollolan seurakunta

Aikataulu: 2022-2025

Seuranta: Hollolan kunta, Hollolan seurakunta

Näin teemme

Tavoite - Lapset, nuoret ja perheet ajatuksineen ja kokemuksineen tulevat kuulluksi ja nähdyksi
1/2

Toimenpide A)

- Kehitämme osallistumismahdollisuuksia (asiakaskyselyt, vaikuttamispäivä yms.) ja kannustamme lapsia, nuoria ja perheitä osallistumaan ja vaikuttamaan niin, että kuntalaisten kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisesta vahvistuu edellisiin vuosiin verrattuna.
- Vahvistamme vaikuttamisen tuloksista ja toimenpiteistä tiedottamista > Osallistumisen/vaikuttamisen merkitys näkyväksi.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide B)

- Kehitetään lapsivaikutusten arviointia osana ennakkovaikutusten arviointia päätöksenteossa sekä käytetään lapsivaikutusten arviointia johdonmukaisesti osana lapsia koskettavaa päätöksentekoa.

(Toimenpidettä on Valtuustossa 13.12.2021 äänestetyt tulokset mukaisesti muokattu. Alkuperäinen kirjaus: Kehitetään lapsivaikutusten arviointia osana ennakkovaikutusten arviointia päätöksenteossa.)

Vastuu: Kunnan johtoryhmä, LAPE-kehittämisryhmä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Kunnan johtoryhmä

Toimenpide C)

- Yhteisöllisen kirjaston toiminnan kehittäminen.

Vastuu: Vapaa-aikapäällikkö
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Näin teemme

Tavoite - Lapset, nuoret ja perheet ajatuksineen ja kokemuksineen tulevat kuulluksi ja nähdyksi
2/2

Toimenpide A)

- Kehitämme kohtaamispaikkatoimintaa ja kasvatamme palveluntarjontaa kohtaamispaikkatoiminnassa.

Vastuu: LAPE-kehittämisryhmä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: LAPE-kehittämisryhmä

Toimenpide B)

- Kehitämme varhaiskasvatuksessa lasten ja huoltajien arjen osallisuutta.

Vastuu: Varhaiskasvatuksen henkilöstö
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toimenpide C)

- Seurakunnan toiminta on avointa kaikille riippumatta seurakuntaan kuulumisesta.

Vastuu: Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hollolan seurakunta

Näin teemme

Tavoite - Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys alueella vähenee.

Toimenpide A)

- Kehitämme kohtaamispaikkatoimintaa osana yhteisöllisen kirjaston ja yhteisökahviloiden palveluita, osallistaen lapset, nuoret ja perheet toiminnan suunnitteluun.

Vastuu: Vapaa-aikapalvelut
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Vapaa-aikapäällikkö

Toimenpide B)

- Seurakunnan palvelutarjonta.
  - Seurakunnan vapaaehtoiset tukihenkilöt ja ammattilaiset lasten, nuorten ja perheiden tukena.
  - Seurakunnan toteuttama Kokoava – toiminta ja leirit tarjoavat mahdollisuuden uusien kavereiden löytämiseen.
  - Seurakunta ryhmäytymisessä mukana koulujen alkaessa yhdessä koulunuorisotyöntekijöiden kanssa.
  - Seurakunnan järjestämä välituntitoiminta yhdessä kunnan kanssa.

Vastuu: Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hollolan seurakunta

Toimenpide C)

- Kehitämme aktiivisesti kerho- ja harrastustoimintaa toimintayksiköissä.
  - Tarjoamme ilmaisia harrastusmahdollisuuksia Harrastamisen Suomen –mallin ja koulujen kerhotoiminnan puitteissa kaikilla kouluilla.

Vastuu: Kulttuurituottaja, kerhokoordinaattori
Aikataulu: 2022
Seuranta: Kulttuurituottaja, vapaa-aikapäällikkö, rehtorit

MIELLEN HYVINVOINTI

"Lasten ja nuorten mielen
hyvinvointia ylläpitää
perheen toimiva
arki ja sujuvat peruspalvelut.
Tukea saadaan matalalla
kynnyksellä varhaisessa
vaiheessa."

Näin teemme

Tavoite - Jokainen lapsi ja nuori tulee kohdatuksi ja läheltä löytyy turvallinen ja luotettava aikuinen, jonka puoleen voi kääntyä. 1/2

Toimenpide A)

- Vahvistamme yhteisöön kuulumisen tunnetta.
  - Asiakaspalvelukoulutuksen oppien hyödyntäminen arjessa.
    - Tervehdimme jokaista
    - Mitä kuuluu? – kysymyksen esittäminen
  - > kaikki tulevat kohdatuiksi arjessa.

Vastuu: Kaikilla työntekijöillä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Lähiesimies

Toimenpide B)

- Oppilashuollon palvelut on kaikkien saavutettavissa ja tarjolla on apua myös akuuteissa tilanteissa.

Vastuu: Oppilashuoltopalveluiden henkilöstö, erityisopetuksen rehtori
Aikataulu: 2022-2023
Seuranta: Erityisopetuksen rehtori

Toimenpide C)

- Huolehdimme henkilöstön ammattitaidon ylläpitämisestä ja mahdollistamme eri yhteisöissä (kunta, seurakunta) kohtaamistaitokoulutukseen osallistumisen.

Vastuu: Hollolan kunta, Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hollolan kunta, Hollolan seurakunta

Näin teemme

Tavoite - Jokainen lapsi ja nuori tulee kohdatuksi ja läheltä löytyy turvallinen ja luotettava aikuinen, jonka puoleen voi kääntyä. 2/2

Toimenpide A)

- Otamme dialogisesti huolen puheeksi, tuemme ja puutumme matalla kynnyksellä. Hyödynnämme huolen puheeksi ottamisessa siihen kehitettyjä työkaluja.

Vastuu: Kaikilla työntekijöillä toimintayksiköissä

Aikataulu: 2022-2025

Seuranta: Lähiesimiehet

Näin teemme

Tavoite - Alueella on saatavilla riittävästi ennalta ehkäisevää tukea, matalan kynnyksen palveluita ja toimiva polku vahvemman tuen piiriin. 1/2

Toimenpide A)

- Kehitämme perhekeskusta osana SOTE-keskusta.

Vastuu: LAPE-kehittämisryhmä, Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: LAPE-kehittämisryhmä, Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide B)

- Varmistamme Nepsy-perheiden tuen varhaisessa vaiheessa mahdollistamalla ja tarvittaessa osallistamalla alueellisen "arjen Nepsy-tuen mallin" suunnitteluun.

Vastuu: Oppilashuoltopalveluiden tiimi, Erityisopetuksen rehtori
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Erityisopetuksen rehtori

Toimenpide C)

- Tunnistamme ja kehitämme ennalta ehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluita ja osaamme ohjata asiakkaan oikeaan palveluun.
  - Lasten, nuorten ja perheiden palvelukartta

Vastuu: Kaikki työntekijät, Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: LAPE-kehittämisryhmä, hyvinvointikoordinaattori

Näin teemme

Tavoite - Alueella on saatavilla riittävästi ennalta ehkäisevää tukea, matalan kynnyksen palveluita ja toimiva polku vahvemman tuen piiriin. 2/2

Toimenpide A)

- Varmistamme, että monialainen ja verkostomainen yhteistyö toimii kaikkien toimijoiden aloitteesta ja osallisuudesta.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide B)

- Vahvistamme seurakunnan roolia palveluntuottajakumppanina.
  - Seurakunnan lapsi- ja perhetyö
    - vasuperusteinen päiväkerhotoiminta
    - perhetyöntekijä

Vastuu: Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hollolan seurakunta, Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide F)

- Mahdollistamme ammattilaisille lisäkoulutukseen osallistumisen mm. psyykkisten oireiden ja ahdistuneisuuden tunnistamisen teemoissa.

Vastuu: Hollolan kunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

ARJEN TURVALLISUUS

" Välittävät ja läsnäolevat aikuiset turvallisissa ja terveellisissä ympäristöissä tukevat lasten ja nuorten hyvää arkea."

Näin teemme

Tavoite - Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvuympäristö, jossa ketään ei kiusata 1/2

Toimenpide A)

- Laadimme kuntaan yhden yhteisen kiusaamisen ehkäisyn (vastaisen) suunnitelman ja varmistamme sen jalkautumisen ja aktiivisen käyttöönoton.

Vastuu: LAPE-kehittämisryhmä, Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi
Aikataulu: 2022
Seuranta: LAPE-kehittämisryhmä, Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide B)

- Kaikissa kouluissa on käytössä VERSO-ohjelma ja kunnan varhaiskasvatuksessa ja seurakunnan päiväkerhoissa PIKI tai jokin muu materiaali ja ne ovat aktiivisessa käytössä.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi
Aikataulu: 2022
Seuranta: Rehtorit, varhaiskasvatuspäällikkö

Toimenpide C)

- Hollolassa kehitetyn turvataitokasvatusmateriaalin jalkauttaminen kaikille 2-6 vuosiluokille.

Vastuu: Tutor-opettajat, rehtorit
Aikataulu: 2022-2023
Seuranta: Rehtorit, Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Näin teemme

Tavoite - Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvuympäristö, jossa ketään ei kiusata 2/2

Toimenpide D)

- Huolehdimme, että päiväkotien, koulujen ja muiden kunnan vastuulle kuuluvien rakennusten piha-alueet pidetään kunnossa ja ne mahdollistavat turvallisen kasvuympäristön kaikille ikäryhmille.

Vastuu: Elinvoiman palvelualue
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Elinvoiman palvelualue

Toimenpide E)

- Kehitämme ulkoilureitistöjä ja lähiliikuntapaikkoja vastaamaan lasten, nuorten ja perheiden tarpeita.
  - Pyritään kunnostamaan vähintään yksi leikkipuisto/vuosi
  - Ylläpidetään kenttiä ja ulkojäitä
  - Kunnostetaan yksi ulkoilureitti/vuosi ja pyritään rakentamaan vuoteen 2025 mennessä yksi uusi luontopolku

Vastuu: Elinvoiman palvelualue
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Elinvoiman palvelualue

Näin teemme

Tavoite - Tieto, palvelut ja tuen mahdollisuudet ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä eri toimijoiden tiedossa ja saatavilla.

Toimenpide A)

- Kunnassa kaikki tuen prosessit on kuvattu.

Vastuu: Perusopetuksen tuen vastaavat ja Varhaiskasvatuksen erityisopettajat
Aikataulu: 2022
Seuranta: Erityisopetuksen rehtori, varhaiskasvatuspäällikkö

Toimenpide B)

- Lanseerataan lasten, nuorten ja perheiden palvelukartta kuntalaisten ja ammattilaisten palveluohjauksen tueksi/käyttöön.

Vastuu: Hyvinvointikoordinaattori, LAPE-kehittämisyhmä
Aikataulu: 2022
Seuranta: Hyvinvointikoordinaattori

Toimenpide C)

- Mahdollistamme kunnan ja seurakunnan yhteistyön palvelutarjonnasta tiedottamisessa yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi, Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä, Hollolan seurakunta

Näin teemme

Tavoite - Lapset ja nuoret on asetettu etusijalle koronakriisin jälkihoidossa. 1/2

Toimenpide A)

- Hyödynnämme ulkopuolista hankerahoitusta koronakriisin jälkihoidossa.
  - Suunnittelemme tukitoimia, -keinoja koronavaikutusten aiheuttamien ongelmien ja tarpeiden tukemiseksi varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden yhteistyönä.

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide B)

- Mahdollistamme matalankynnyksen palveluiden sekä asiakkaista ja ilmiöistä lähtevän ryhmätoiminnan kehittämisen

Vastuu: LAPE-kehittämisryhmä, Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: LAPE-kehittämisryhmä, Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide C)

- Koronakriisin aikana kehittyneet digitaaliset palvelut säilytetään ja niitä kehitetään edelleen
- Kehitämme ja vahvistamme henkilöstön etäpedagogiikkaa.

Vastuu: Vastuualuepäälliköt, perusopetuksen digiopettajat, varhaiskasvatuksen digivastaavat
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Vastuualuepäälliköt

Näin teemme

Tavoite - Lapset ja nuoret on asetettu etusijalle koronakriisin jälkihoidossa. 2/2

Toimenpide D)

- Seurakunta panostaa kasvokkain tapahtuvaan kohtaamiseen.

Vastuu: Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hollolan seurakunta

Toimenpide E)

- Koulupoissaolojen vähentäminen ja ennaltaehkäiseminen sekä myönteisen toimintakulttuurin luominen koulu yhteisöihin.
  - Osallistutaan sitouttavan koulu yhteisötyön kehittämishankkeeseen.

Vastuu: Rehtorit, hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä
Aikataulu: 2022-2023
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide F)

- Hyödynnetään Veturi-luokka toiminnasta saatuja kokemuksia.

Vastuu: Rehtorit
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Rehtorit

TERVEELLISET ELINTAVAT

"Jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä ja kestäviä valintoja arjessaan."

Näin teemme

Tavoite - Lasten ja nuorten huumekekeilut ja käyttö alueella vähenevät ja alueella kannustetaan päihteettömyyteen. 1/2

Toimenpide A)

- HUBU-tunnit (päihdekasvatus) kaikille 5. ja 8. vuosiluokan oppilaille.

Vastuu: Rehtorit
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide B)

- Edellytämme yhdistysavustusten jaossa sitoutumista ”yhteisiin päihdelinjauksiin”. Linjaukset on valmisteltu ja sovittu yhteistyössä yhdistysten ja kunnan kanssa.

Vastuu: Hyvinvointikoordinaattori ja vapaa-aikapäällikkö
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hyvinvointikoordinaattori ja vapaa-aikapäällikkö

Toimenpide C)

- Nuorisotyön jalkautuminen paikkoihin, joissa nuoret kokoontuvat.

Vastuu: Vapaa-aikapäällikkö ja nuorisotyön tiimi
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Vapaa-aikapäällikkö

Näin teemme

Tavoite - Lasten ja nuorten huumekekeilut ja käyttö alueella vähenevät ja alueella kannustetaan päihteettömyyteen. 2/2

Toimenpide A)

- Nuorten palvelupiste Mestan toiminta 13-19-vuotiaille nuorille monitoimijaisessa yhteistyössä.
  - Ohjaus erilaisissa elämätilanteissa ja tuen tarpeissa (yksilötyö ja ryhmä- ja pienryhmätoiminta).

Vastuu: Vapaa-aikapäällikkö ja erityisnuorisotyön tiimi

Aikataulu: 2022-2025

Seuranta: Vapaa-aikapäällikkö

Toimenpide B)

- Rippikoulussa keskustellaan elämän valinnoista ja valintojen vaikutuksista.

Vastuu: Hollolan seurakunta

Aikataulu: 2022-2025

Seuranta: Hollolan seurakunta

Näin teemme

Tavoite - Nuorilla on näköaloja tulevaisuuteen, joka kannustaa pitämään huolta omista asioistaan.
1/2

Toimenpide A)

- Jatkamme kesätyöseteleiden jakamista 15-18-vuotiaille ja panostamme kesätyöseteleistä tiedottamiseen.

Vastuu: Työllisyyspalvelut
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Työllisyyspalvelut

Toimenpide B)

- Mahdollistamme TET-jaksot sekä muut työharjoittelujaksot kunnan ja seurakunnan eri palveluissa.

Vastuu: Toimintayksiköiden lähiesimiehet, Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Vastuualuepäälliköt, Hollolan seurakunta

Toimenpide C)

- Paikallisten yritysten kanssa tehtävä yhteistyö nuorten työllistämiseksi.

Vastuu: Elinkeinopalvelut, Työpajakoordinaattori
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Kunnan johtoryhmä

Terveelliset elintavat

Näin teemme

Tavoite - Nuorilla on näköaloja tulevaisuuteen, joka kannustaa pitämään huolta omista asioistaan.
2/2

Toimenpide A)

- Lasten ja nuorten elämähallintataitojen edistäminen yhteistyössä eri tahojen kanssa (perhe, päiväkot/ koulu, järjestöt, nuorisotyö, seurakunta, vertaistuki ja kokemusasiantuntijat, PHHyky)

Vastuu: Hyvinvoinnin palvelualueen johtotiimi

Aikataulu: 2022-2025

Seuranta: Vastuualuepäälliköt

Näin teemme

Tavoite - Vahvistamme lasten ja nuorten tasapainoisen ja myönteisen ruoka- ja kehosuhteen rakentumista ja syömisen taitoa. 1/2

Toimenpide A)

- Vahvistamme kouluruokailuun osallistumista, ruokailuun siirtymistä aikuisen kanssa.

Vastuu: Opettajat, koulunkäynninohjaajat
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Rehtorit

Toimenpide B)

- Tarjoamme mahdollisuuden terveelliseen välipalaan yhtenäiskouluilla.

Vastuu: Vapaa-aikapalvelut, ruokapalvelut
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Työpajakoordinaattori, Hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä

Toimenpide C)

- Kehitämme lasten ja nuorten liikunta- ja ravitsemusneuvontaa.
  - MOK-terveelliset elämäntavat perusopetuksessa
  - Lasten Vasu- ja oppimis-keskusteluissa ruokailuteema tarvittaessa mukana (vanhempien ohjaus- ja neuvonta terveellisistä ruokavalinnoista).

Vastuu: Tutor-opettajat, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen opettajat
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Vastuualuepäälliköt

Näin teemme

Tavoite - Vahvistamme lasten ja nuorten tasapainoisen ja myönteisen ruoka- ja kehosuhteen rakentumista ja syömisen taitoa. 2/2

Toimenpide D)

- Mahdollistamme ja kehitämme Mover-toiminnan avulla lasten reipasta ja vauhdikasta liikkumista varhaiskasvatuksessa.

Vastuu: Lähiesimiehet, Moverit
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toimenpide E)

- Jatkamme varhaiskasvatuksessa SAPERE-ruokakasvatustoiminnan toteuttamista monitoimijaisessa yhteistyössä.

Vastuu: Lähiesimiehet
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toimenpide F)

- Seurakunta vahvistaa omassa toiminnassaan tasapainoisen ja myönteisen ruoka ja kehosuhteen rakentumista.
  - Leireillä noudatetaan säännöllistä ruokarytmiä, tarjotaan monipolista ruokaa ja säännöstellään herkkujen syömistä.
  - Leireillä huolehditaan lasten ja nuorten riittävästä unesta.

Vastuu: Hollolan seurakunta
Aikataulu: 2022-2025
Seuranta: Hollolan seurakunta

Toteutus ja seuranta

Paikallista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteutumista arvioidaan ja seurataan vuosittain nimettyjen vastuuhenkilöiden, -työryhmien ja/tai organisaatioiden toimesta, mutta myös osana LAPE-kehittämisryhmän toimintaa. LAPE-kehittämisryhmä seuraa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin kehittymistä ja suunnitelman toteutumista yhdessä hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmän ja hyvinvointikoordinaattorin kanssa. Suunnitelman toteutumisen seuranta on myös osa jokaisen esimiehen työtä ja työn kehittämistä.

Paikallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa kunnan yhteensovitetun strategisten ohjelmien kokonaisuutta - Asetetut tavoitteet ja toimenpiteet sekä toteutus huomioidaan osana kunnan laajaa hyvinvointisuunnitelmaa ja -kertomusta.

